

Sygn. akt III USK 275/21

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania K. J.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.
o rentę socjalną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 22 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 sierpnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2020 r., oddalił apelację K. J. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 października 2019 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. o rentę socjalną.

Odwołujący się, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania powołał się na nieważność postępowania z uwagi na pozbawienie ubezpieczonego możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.), przez: niezapewnienie udziału w postępowaniu biegłego tłumacza języka migowego, który udzieliłby niemówiącej i niesłyszącej osobie pomocy w porozumiewaniu się z Sądem; niepouczenie go o celowości ustanowienia pełnomocnika i możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy prawnej z urzędu oraz niepouczanie go o

możliwości zgłaszania zastrzeżeń do opinii biegłych i zgłaszania dalszych wniosków dowodowych, które uniemożliwiało ubezpieczonej zadanie pytań biegłym i zgłaszanie wniosków o wydanie ustnych opinii uzupełniających (art. 4 ustawy o rencie socjalnej oraz art. 386 § 2 w związku z art. 378 § 1, art. 5 i 212 w związku z art. 117 § i 271 § 2 oraz art. 304 w zw. z art. 5 § 1 - 3 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna przysługuje od orzeczenia drugiej instancji, co oznacza, że badaniu podlegają naruszenia prawa (materialnego lub procesowego) przez Sąd odwoławczy. Zatem Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do bezpośredniego badania, czy przed sądem pierwszej instancji doszło do nieważności postępowania.

Ten aspekt nabiera znaczenia, bowiem Sąd Apelacyjny przeprowadził (z urzędu) uzupełniające postępowanie dowodowe (opinia biegłych z zakresu otolaryngologii i medycyny pracy) na okoliczność możliwości wykonywania pracy przez odwołującego się na otwartym rynku pracy. Opinii ubezpieczony nie negował, mimo zakreślenia stosownego terminu przez Sąd odwoławczy.

Po wtóre, okoliczności wydobyte przez pełnomocnika skarżącego (ułomności odwołującego się uzasadniały przyznanie pomocy prawnej z urzędu) nie korelują z faktem, że ubezpieczony samodzielnie uzyskał kwalifikacje technika-informatyka, co oznacza, że mimo wskazywanych dysfunkcji jest w stanie samodzielnie dbać o swoje interesy. Nadto w procesie przed Sądem pierwszej instancji w sprawie występował ojciec odwołującego się w charakterze pełnomocnika i składał zastrzeżenia do opinii biegłego. Dlatego nie można mówić o nieważności postępowania z powodu, jak twierdzi skarżący, pozbawienia go możliwości obrony praw z uwagi na brak pouczenia o możliwości ustanowienia pełnomocnika profesjonalnego. Naturalnie w razie uzasadnionej potrzeby sąd (art. 5 k.p.c.) albo przewodniczący posiedzenia (art. 212 § 2 k.p.c.) mają możliwość udzielania stronom działającym osobiście w postępowaniu pouczeń co do czynności procesowych. Interwencja powinna mieć miejsce w razie zaistnienia „uzasadnionej potrzeby”. Uzasadniona potrzeba udzielenia pouczeń występuje wówczas, gdy w

procesie czynności procesowe podejmuje osoba nieporadna lub niemająca dostatecznej znajomości prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2013 r., I CSK 495/12, LEX nr 1365592), gdyż wówczas udzielenie pouczenia ma zapobiec nierówności między podmiotami postępowania. Jeżeli jednak strona, wykazuje w postępowaniu aktywność oraz znajomość prawa w stopniu wskazującym na umiejętne popieranie powództwa (odwołania) albo reprezentuje ją najbliższy członek rodziny, to wymienione wyżej podstawy nie aktualizują się. Dodatkowo można zauważyć, że zarówno treść odwołania, jak i apelacji, pozwala klarownie odczytać, jakie jest stanowisko odwołującego się i czy w sposób logiczny i zborny formułuje zarzuty względem zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Suma powyższych argumentów ujawnia ułomność wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skoro pomija fakt udzielenia skarżącemu stosownej pomocy w postępowaniu sądowym przez ojca.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c.